

ALLEEN MAAR EEN POTLOOD...

Als urban sketcher neem je vaak veel spullen mee als je wilt buitentekenen: je schetsboek, een potlood, allerlei pennen, een penseel, water en aquarelverf. Sommige tekenaars doen het met minder: ze nemen alleen papier en een potlood mee. Dat is alles, zelfs geen gummetje.

Een enkele tekenaar neemt ook een kneedgum of een doezelaar mee.

En natuurlijk een puntenslijper of mesje om je potloodpunt scherp te houden. Wil je dat ook eens proberen, bedenk dan eerst welk potlood je wilt meenemen. Vooral B-potloden geven een mooie, donkere lijn. Hoe hoger het cijfer dat op je potlood staat, hoe donkerder en zachter de lijn is. In deze editie zie je tien prachtige voorbeelden van urban sketchers.

Zo kan het ook.

ANNE
ROSE

Werner Krämer uit Berlijn-Lichterfelde (Duitsland) is architect en stedenbouwkundige. Dat zie je meteen aan zijn tekeningen en het gemak waarmee hij ingewikkelde gebouwen op papier weet te vangen. Deze tekening van de *Brandenburger Tor* en de *Pariser Platz* heeft hij gemaakt toen een paar tekenaars uit Mestre (vlak bij Venetië, Italië) in Berlijn op bezoek waren. Werner tekent razendsnel, vaak is zijn tekening binnen een kwartier klaar. Hij maakt met zijn potlood duidelijke lijnen, maar ook stevige, donkere vlakken, zoals voorin bij de gesnoeide boompjes en de strijdwagen op de poort. Soms voegt Werner wat kleur toe, maar je ziet, dat is lang niet altijd nodig. Werner neemt het liefst alleen een potlood (2B), puntenslijper en schetsboek van 8x15 cm mee, zodat het allemaal in zijn borstzak past.

[Facebook](#)

[Instagram](#)

Allan T. Adams uit York (Engeland) is illustrator, gespecialiseerd in architectuur en tekent gebouwen dat het een lieve lust is, en dat met alleen maar een potlood. Tijdens zijn werk voor *Historic England* (voorheen *English Heritage*) heeft hij veel illustraties van historische gebouwen getekend, ook van gebouwen die niet meer bestaan. Door middel van zo een reconstructie-tekening brengt Allan het gebouw weer in beeld. Hij noemt zich archeologisch illustrator, iemand die gebouwen opnieuw laat leven. Inmiddels is Allan half gepensioneerd, hij neemt soms nog een opdracht aan. Hij heeft altijd een schetsboek bij zich en doet niets liever dan voor zijn plezier het uitzicht tekenen. Hoe goed hij dat doet, zie je aan deze tekening van het dorp Staites; het is beslist de moeite waard om meer van zijn werk te bekijken. Dan zie je meteen hoe hij het voor elkaar krijgt om zijn tekeningen zo schoon te houden: er ligt altijd een papieren zakdoekje onder zijn tekenhand.

[Flickr](#)
[Website](#)

Boris Zatkan, illustrator en schrijver uit Bazel (Zwitserland) tekent, schildert en vertelt sinds hij een kind was. Boris tekent graag en snel met potlood, kijk eens naar zijn zelfverzekerde lijnen. Soms voegt hij kleur aan zijn tekening toe, maar dat is niet altijd nodig. De eenvoud van de potloodlijn is vaak genoeg.

Boris: 'Mijn ogen en oren staan altijd open voor nieuwe dingen die me naar onbetreden paden leiden.'

'Ik probeer zo gedisciplineerd mogelijk te zijn. Ik word elke dag vroeg wakker, zelfs op zaterdag en zondag. Op maandagochtend maak ik voor mezelf een strak plan waarin ik noteer wat ik elke dag van de week moet doen. Ik werk thuis en heb twee kinderen en tijdens de lunch kook ik voor mijn gezin, wat een goede onderbreking is van het werk. Ik heb een gestructureerd leven.'

Het advies van Boris: 'Volg je eigen pad. Dat lijkt een eenvoudige raad, maar als je er goed over nadenkt, vind ik het moeilijk om dat pad te volgen.'

[Facebook](#)

[Instagram](#)

[Website](#)

[YouTube](#)

[Vimeo](#)

Ik zag deze twee tekeningen van de *Lichfield Katherdraal* van **Jonathan Dixon**. Jon komt oorspronkelijk uit Londen (Engeland); hij woont momenteel in Schotland. Ik was geïntrigeerd door zijn brutale, gedurfde lijnen. Jon studeerde architectuur en volgde later de opleiding *Intensief tekenen* aan de Royal Drawing School; hij is al jaren lid van de Urban Sketchers London.

Hij werkt nu als tuinman bij Aldourie Castle & Estate. Jon: 'Ik vind de natuur heel belangrijk in stedelijke gebieden. Tekenen gebruik ik ook in mijn tuinontwerpen.'

Deze tekeningen zijn snel getekend met alleen maar een potlood: veel rake lijnen en af en toe een accent met een zachter potlood. Voor de grijze vlakken gebruikte hij alleen zijn vingers. Soms gebruikt hij een tissue om een lijn zachtjes uit te vegen. Jon daarover: 'Als de tekening klaar is, heb ik vaak vieze handen!' Vergeet niet Jonathans werk op Flickr te bekijken, het is echt de moeite waard.

[Facebook](#)

[Website](#)

[Flickr](#)

'Schetsen gaat niet alleen over het kopiëren van een gebouw, maar over het leven op straat en de relatie tot architectuur'

Norberto Dorantes, architect en docent uit Buenos Aires (Argentinië) deelt zijn kennis graag met anderen. Hij is niet alleen geïnteresseerd in gebouwen, maar let tijdens het buitentekenen ook op wat er rondom een gebouw gebeurt. Norberto is architect geworden omdat dat vak zo dicht bij één van zijn grootste passies ligt: tekenen. Kijk eens hoe hij met eenvoudige arceringen prachtig contrast in zijn tekening weet te brengen, alleen maar door harder of minder hard met het potlood op zijn papier te drukken. 'Ik ontdekte als kind, toen ik afbeeldingen uit boeken, tijdschriften en zelfs van de tv kopieerde, dat een paar eenvoudige lijnen of vlekken vaak voldoende zijn om het wezen van wat ik zie te vangen. Tijdens mijn opleiding werd ik gestimuleerd om zo veel mogelijk buiten te tekenen; ik herinner me nog goed al die uren die ik door de stad heb geworven, op zoek naar mooie gebouwen: uren tekenen in potlood en soms met aquarel.'

'Ik word er echt blij van om anderen enthousiast te kunnen maken voor het schetsen buitenshuis, tekenen met de hand vind ik belangrijk. Ik zie vooruitgang in hun manier van tekenen, wat me trots maakt. En ook voor mij is het goed om te blijven leren en experimenteren.'

[Instagram](#)

[Flickr](#)

[YouTube](#)

Norberto Dorantes

Asnee Tasna uit Bangkok (Thailand) werkte als baanbrekend architect in Singapore. In 2003 keerde hij naar zijn geboorteplaats Bangkok terug om er te genieten van een langzamer levenstempo en hij pakte zijn passie voor tekenen en schilderen weer op. Asnee is een van de oprichters van de Urban Sketchers Bangkok en heeft een prachtige hand van schetsen. Door te tekenen komt hij op voor hem onbekende plaatsen en maakt graag contact met volkomen vreemden. Hij houdt ervan om naar mensen te kijken die zich bezig houden met hun dagelijkse beslommeringen. Tijdens het symposium in Chicago heeft Asnee een workshop gegeven over het belang van *tekenen met potlood*. In deze tekening schetst Asnee met snelle, zoekende lijnen; door het potlood vlakker over het papier te bewegen, maakt hij bredere, zachte lijnen, waardoor hij grijze vlakken maakt. Door harder op het potlood te drukken, voegt hij donkere accenten toe. Meestal gebruikt Asnee een zacht potlood, tussen 2B en 6B en hij slijpt daar bij voorkeur een platte, beitelvormige punt aan. Zijn advies is om eerst wat tijd te nemen om rond te kijken, voordat je gaat tekenen. 'Je bent hier niet om je omgeving te kopiëren, maar probeer je eigen versie ervan te tekenen.' Een wijze raad van een geweldige tekenaar.

[Facebook](#)
[Instagram](#)
[Flickr](#)
[YouTube](#)

*'Als je schetst, teken dan wat je voelt,
hoe je zou willen dat het is'* **Asnee Tasna**

*'Soms zie ik pas in mijn tekening
hoe bijzonder mijn omgeving is'*

Behzad Bagheri

Behzad Bagheri uit Isfahan (Iran) gebruikt geen potlood, maar iets dat dezelfde beperkingen heeft: houtskool. Met houtskool is kun je zowel lijnen als stevige vlakken tekenen; door er met je vinger, doezelaar of een kneedgum in te vegen, maak je de grijze vlakken. Behzad studeerde aan de Teheran University of Art af met een masterdiploma in architectuur. Op deze tekening zien we de *Jameh Abbasi* moskee (de Koningsmoskee) in Isfahan.

Voor Behzad is tekenen een vorm van communiteit, hij deelt zijn tekeningen graag. Tegelijk is het een zoektocht om te bepalen welke elementen hij in zijn tekening kan weglaten, zodat het zijn persoonlijke weergave wordt.

[Facebook](#)
[Facebook](#)
[Flickr](#)
[YouTube](#)

Eduardo Bajzek uit São Paulo (Brazilië) is afgestudeerd aan de Faculteit Architectuur en Stedenbouw Mackenzie, daarna werkt hij als architecturaal illustrator en geeft hij cursussen in architectonisch ontwerp. Eduardo heeft een volkomen eigen manier ontwikkeld om met potlood te tekenen, een aanrader. Hij richt zich in de opbouw van zijn tekening eerst op grote vormen. Hij bouwt de tekeningen op met grijsvlakken, die je kunt maken met behulp van een propje toiletpaper waarmee je de lijnen van het zachte 3B-potlood over het papier veegt. Voor de details gebruikt hij een doezelaar. Door op goed aquarelpapier te tekenen, speelt de structuur van het papier mee. Eduardo noemt het een schilderachtige vorm van tekenen. Hij kijkt vooral naar de grijswaarden van zijn vormen, voegt kleinere vormen toe, laagje voor laagje. Met een kneedgum maakt hij sommige vlakken lichter, brengt details aan. Door deze manier van tekenen hoeft hij nauwelijks lijnen toe te voegen om de tekening af te ronden.

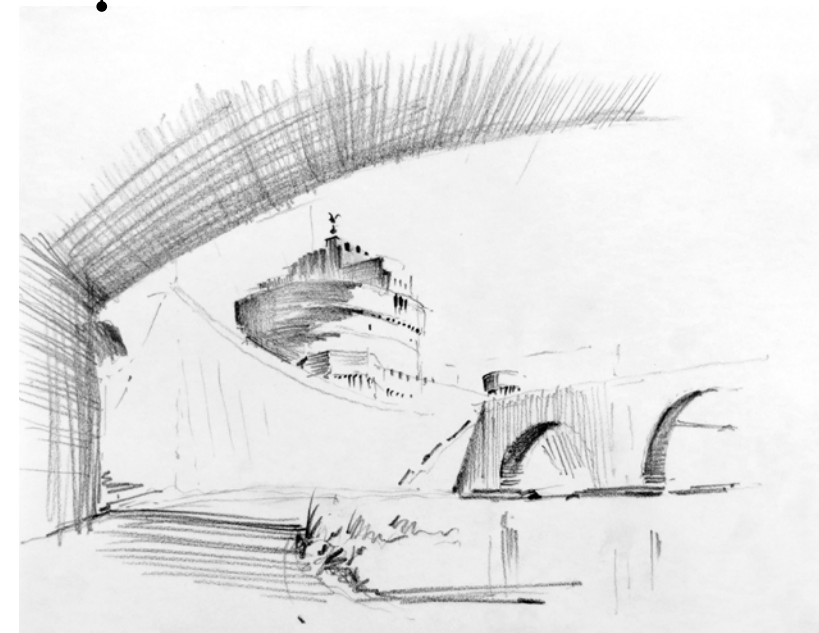
Op deze tekening zien we de *Igreja Nossa Senhora do Ó* in São Paulo.

[Facebook](#)
[Instagram](#)
[Flickr](#)
[Youtube](#)
[YouTube](#)

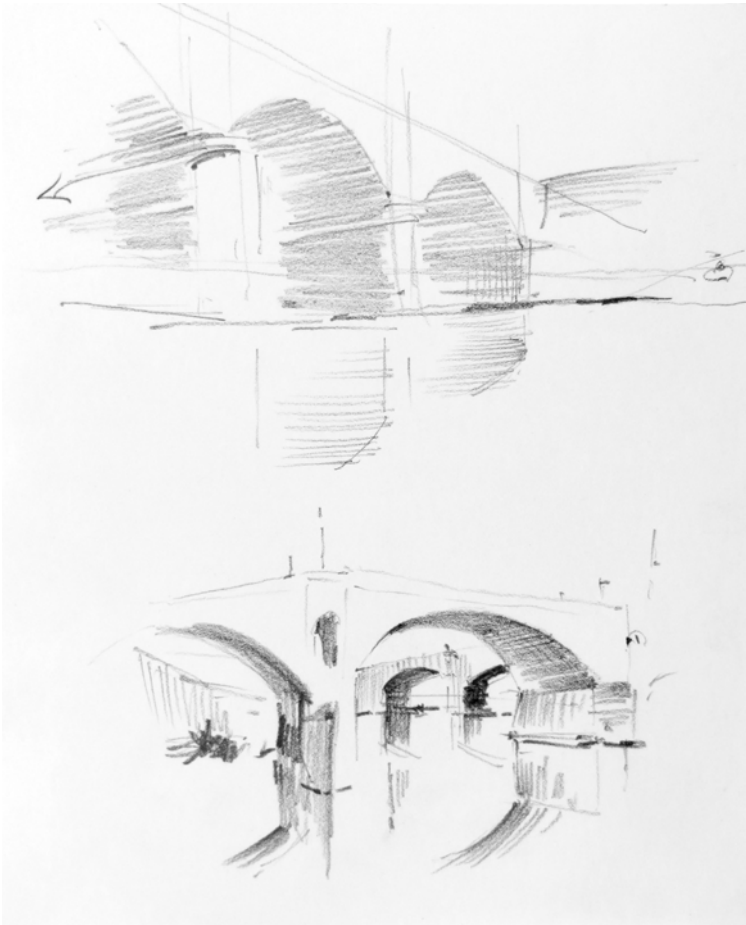
‘Lesgeven in tekenen is voor mij één van de meest bevredigende ervaringen’

Eduardo Bajzek

Matthew Brehm uit Idaho (Verenigde Staten) is hoogleraar Architectuur. Matt vindt het belangrijk dat toekomstige architecten en ontwerpers nog steeds met de hand kunnen tekenen. Hij vraagt zijn leerlingen om de wereld om hen heen zorgvuldig te bekijken en dat met eenvoudige middelen te schetsen, zoals potlood en houtskool. Leerlingen van Matthew Brehm leren al snel dat tekenen op locatie betekent dat er geen *Command Z* is om op terug te vallen. Brehm spreekt met passie over hoe we onze handen, ogen en geest gebruiken om rond te kijken en ideeën te vormen. ‘Schetsen op locatie gaat over kritisch denken beslissingen nemen.’ Elk najaar leidt Matthew een architectuurprogramma van drie maanden in Rome (Italië) waarbij buitentekenen in zijn lessen centraal staat. Daar is deze tekening van *Castel Sant’Angelo* gemaakt. Matthew gebruikt alleen de punt van het potlood voor de eerste dunne lijnen. Voor schaduw gebruikt hij altijd de brede kant van het potlood, dat hij platter op het papier legt. *Zie volgende pagina >*

11. Alleen maar tekenen met een potlood, lukt dat wel?

‘Schetsen kan een middel zijn om onze geest te voeden met kunst en architectuur; we kunnen het tekenen met de hand gebruiken om de wereld beter te zien’

Matthew Brehm

Shih Ing Chan, beter bekend als **Si Chan** woont in Penang (Maleisië), studeerde *Fine Arts* (in Maleisië) en *Interior Design* in Londen (Engeland).

Si Chan kwam in 2014 bij Urban Sketchers Penang en is actief lid van de *Penang Watercolor Society*. Ze tekent vrijuit met gedurfde lijnen en vangt daarmee het ritme en de beweging van het bruisende stadsleven op haar papier (meestal is dat 300 grams acrylpapier, formaat A4). Ze heeft een indrukwekkende, eigen stijl ontwikkeld, met een hoog contrast.

Si Chan zegt dat buitenteekenen haar dwingt om intens kijken naar het beeld dat ze voor zich ziet.

Ze begint met de lijnen, in de haar zo kenmerkende dansende stijl. Ze let daarbij op de grote vormen, maar kijkt ook naar de ruimtes die vrij blijven, de *negative spaces*, de hele compositie en het ritme van het perspectief. Vervolgens brengt ze de donkere vlakjes aan voor de ramen en sommige daken, waardoor een prachtig evenwicht ontstaat tussen lichte en donkere delen. Deze tekening heeft Si Chan gemaakt op de Oude Turfmarkt, toen ze voor het symposium in Amsterdam was.

[Facebook](#)
[ArtPal](#)

YouTube:

- [Een boek](#) over tekenen met potlood door **Matt Rota**
- Buiten [op locatie tekenen met potlood](#), met **Mateusz Urbanowicz**
- [Buitenteekenen, tips en trucs](#) met **Steve Atkinson**
- [Tekenen op reis](#) met potloden met **Gaspar**

Heb je de vorige afleveringen gemist van **Zo kan het ook**?

Hier kun je alsnog de vorige versies bekijken en downloaden:

- [1. Zo kan het ook: luchten](#)
- [2. Focus: wat wil je tekenen?](#)
- [3. Er staat een boom in de weg](#)
- [4. Kleurpotloden: wat kun je ermee?](#)
- [5. Hoezo, perspectief?](#)
- [6. Wit is ook een kleur](#)
- [7. Tekenen in de auto](#)
- [8. Jasses, het regent](#)
- [9. Weinig tijd? Echt waar?](#)
- [10. Bomen tekenen](#)

Alle tekenaars hebben toestemming gegeven voor het gebruik van hun tekening in deze blog met uitzondering van Asnee Tasna, die onbereikbaar was. Ik vond dat hij in deze aflevering niet mocht ontbreken.

© Anne Rose Oosterbaan. Engelse vertaling: Erin Taylor.